

Inspirací pro vznik výzkumu resilience byla řada existujících studií odolnosti (různé indexy zemí dlouhodobě monitoruje například [Fund for Peace](#), který má vlastní State Resilience Index.), které se však obvykle zaměřují především na odolnost jednotlivých států. Náš výzkum je odlišný v tom, že nás zajímá, jaký vliv má na celkovou odolnost každý jednotlivý člověk. Cílem tohoto textu je shrnout a interpretovat výsledky týkající se fungování vládních institucí a důvěry občanů ve své státy. Zároveň je nutné zdůraznit, že důvěra v instituce je zde vnímána široce, nesoustředíme se pouze na základní elementy vládní komunikace, ale i na důvěru v samosprávu, záchranný systém a další aspekty státu, jak je vnímá občan v každodenním kontaktu. I z toho důvodu pracujeme například s důvěrou v zaměstnavatele.

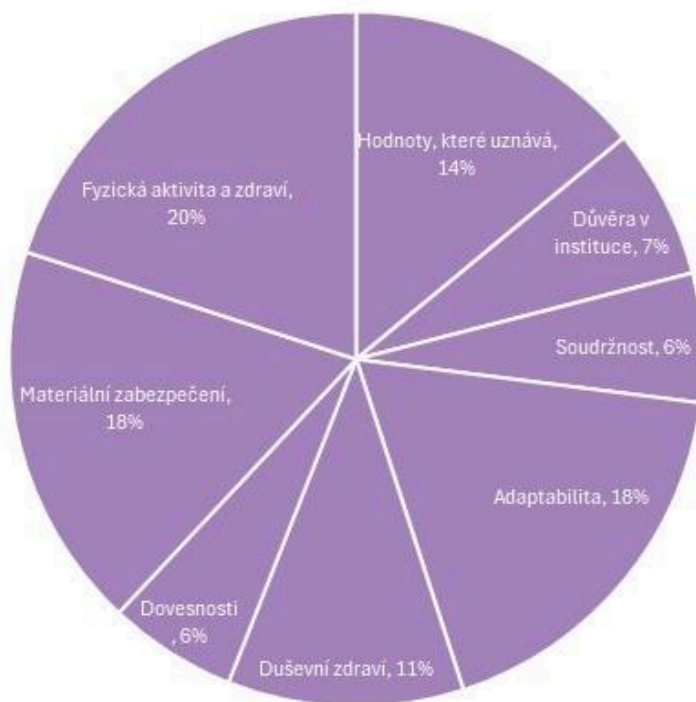
Zvláštní důraz je kladen na výsledky pro Českou republiku. V některých případech jsou doplněny také údaje z našeho výzkumu v dalších zemích – konkrétně na Slovensku, v Německu a ve Švédsku.

Metodologie

IIR byl konstruován jako součet 60 otázek v rámci osmi dimenzí (maximální dosažitelná hodnota činila 226 bodů). Jednotlivé položky byly škálovány a přepočteny na standardizované skóre. Sociodemografické proměnné (pohlaví, věk, vzdělání) nebyly do indexu zahrnuty. Cílovou populaci tvořili jednotlivci ve věku 16–75 let. Reprezentativní vzorky byly získány v ČR (N = 1 235; CAWI 620, CAPI 615; sběr dat 23.–29. května 2025 agenturou SC&C).

Dimenze a jejich váhy byly následující:

Hodnoty, které uznává (14 %), důvěra v instituce (7 %), soudržnost (6 %), adaptabilita (18 %), duševní zdraví (11 %), dovednosti (6 %), materiální zabezpečení (18 %), fyzická aktivita a zdraví (20 %).

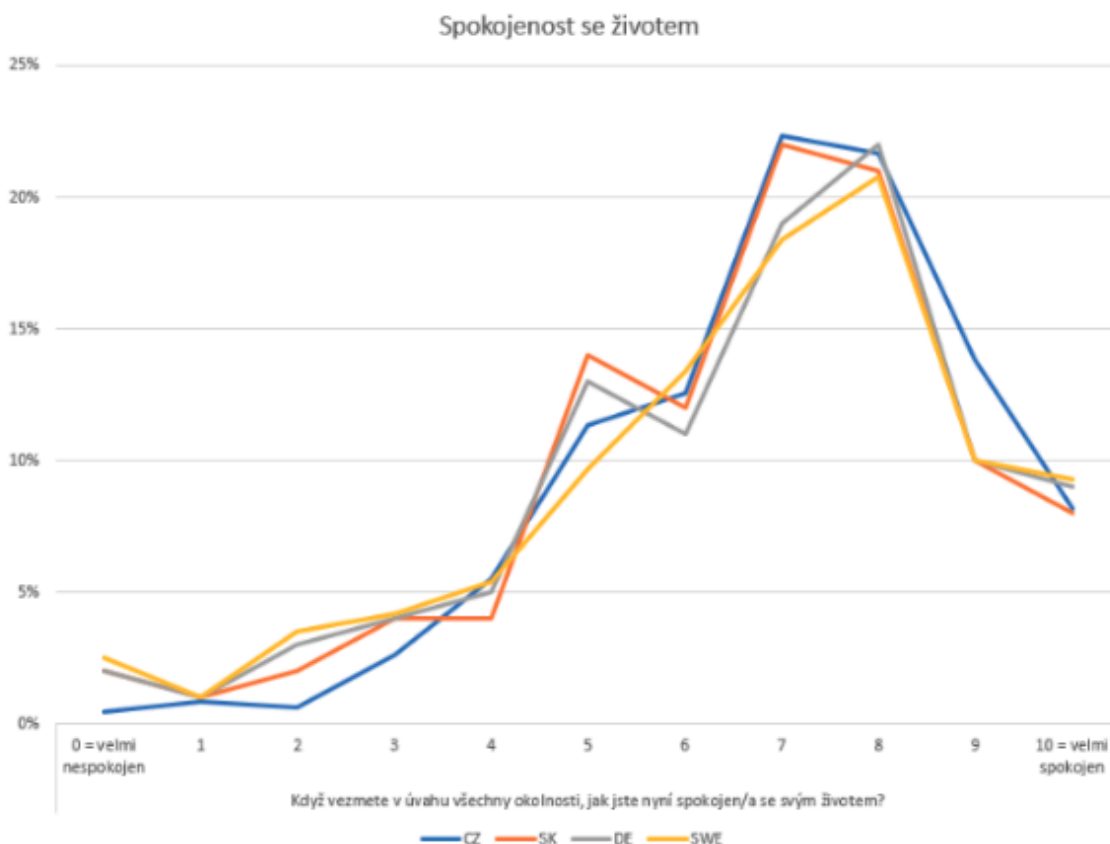

8 dimenzí

Jak se odolnost odráží v naší spokojenosti

Způsob, jakým vnímáme společenství, ve kterém žijeme, se odráží v našich hodnotových postojích i v celkovém přístupu ke společnosti. Zároveň je možné být spokojený s vlastním životem, a přesto se nijak neztotožňovat s politickým systémem, v němž žijeme. V rámci našeho výzkumu jsme však chtěli zjistit, do jaké míry jsou tyto dvě proměnné propojené. Nakolik ovlivňuje společnost mé osobní nastavení a jaký vliv má naopak jednotlivec na společnost? Je také důležité zdůraznit, že se pohybujeme ve výrazně subjektivní rovině. Údaje z výzkumu v této oblasti vycházejí z osobních postojů a subjektivních vnímání samotných respondentů.

Jak ukazuje obrázek 2.. Obecná spokojenost se životem je velmi podobná ve všech zkoumaných zemích, přičemž v České republice je lehce vyšší.

Průměrná spokojenost se životem: CZ 7, SK 6.7, DE 6.6., SWE 6.6

Průměrná spokojenost se životem: **CZ 7, SK 6.7, DE 6.6, SWE 6.6**. Podíl lidí, kteří dali vysoké hodnocení (**8–10**), činí **v ČR 44 %**, na **Slovensku 39 %**, v **Německu 41 %** a ve **Švédsku 40 %**.

Následující zjištění se již více zaměřuje na postoje a hodnoty. Při volbě mezi svobodou a rovností si ve všech čtyřech zemích vybere **svobodu 54 - 57 % populace, rovnost 29 - 33 %**. Nejdůležitější je pro všechny 4 země pocit bezpečí (**průměr 8.5 - 9.1 na stupnici 0 - 10**). Pocit úspěchu nebo nadšení patří k těm nejméně důležitým a to především v Německu a Švédsku (**průměr 6.4 - 6.7**). Za mimořádně důležité – a do značné míry pozitivní – lze považovat to, že svoboda je univerzální hodnotou, kterou považuje za zcela zásadní nadpoloviční většina obyvatel ve všech zkoumaných zemích. Samotné

číslo možná nepůsobí výjimečně vysoké, jeho význam však vynikne v kontrastu s hodnotou rovnosti, kterou označuje za zásadní pouze **29 až 33 procent respondentů**.

Převaha preference svobody nad rovností může být v kontextu probíhajících společenských změn a současného geopolitického vývoje chápána jako velmi důležitý a podstatný trend.

Za pozitivní lze považovat zejména to, že většina respondentů ve všech sledovaných zemích označuje svobodu za klíčovou hodnotu, což představuje důležitý stabilizační prvek demokratických systémů. Silná preference svobody totiž posiluje odolnost společnosti vůči autoritářským tendencím, podporuje pluralitu, otevřenou debatu a omezuje prostor pro politické síly, které usilují o koncentraci moci či oslabování kontrolních mechanismů. Jak upozorňují Thomas Carothers a Brendan Hartnett ve své analýze *Misunderstanding Democratic Backsliding* (Journal of Democracy, 2024), právě oslabení institucí chránících občanské svobody – spíše než neuspokojivé socioekonomické výsledky – je nejvýraznějším spouštěčem ústupu demokracie. Silná společenská orientace na hodnotu svobody proto může fungovat jako významná obrana proti takovým procesům.

Současná generace v kontextu minulosti

Dalším zajímavým výstupem je srovnání současné situace s realitou předchozích generací. Ukazuje se, že pouze v České republice je současnost vnímána jako lepší než minulost. Naopak výrazný pokles optimismu a silně negativní hodnocení jsou patrné zejména ve Švédsku a na Slovensku. V případě Slovenska lze najít více možných vysvětlení – od ekonomické situace přes aktuální politické napětí až po dlouhodobý odchod vzdělaných a společensky aktivních elit do zahraničí. V případě Švédska je míra skepticizmu mimořádně výrazná a bude nutné tato data dále analyzovat v kontextu tamních společenských a politických změn, které mohou tento trend ovlivňovat.

		CZ	SK	DE	SWE
Ve srovnání s Vašimi rodiči, žijete teď ve světě, který je:	Lepší	43 %	24 %	29 %	29 %
	Stejný	21 %	19 %	30 %	21 %
	Horší	36 %	58 %	41 %	50 %

CZ má v této chvíli nejvíce lidí, kteří vnímají výhody současného světa oproti minulosti.

Zajímavý je naopak výrazný pokles optimismu a převládající negativní vnímání zejména ve Švédsku a na Slovensku. V případě Slovenska lze nalézt několik možných vysvětlení – od ekonomické situace přes aktuální politické napětí až po dlouhodobý odchod společenských a intelektuálních elit do zahraničí. V případě Švédska je míra skepticismu mimořádně výrazná a bude nutné tato data dále analyzovat v kontextu tamních společenských a politických změn. Jedním z potenciálně relevantních faktorů je rozsáhlá migrace a její vnímání ve Švédsku, která v kombinaci s integračními výzvami a veřejnou debatou o kriminalitě může být součástí kontextu poklesu optimismu.

(Například [tato studie](#) z roku 2021 je zaměřená na migraci a veřejné mínění ve Švédsku -dokumentuje, že veřejné narativy o migraci jsou zatím stále pozitivní ale že se stávají v poslední době negativnějšími.)

		CZ	SK	DE	SWE
A jaký svět čeká na současné děti podle Vás?	Lepší	19 %	11 %	13 %	17 %
	Stejný	25 %	21 %	25 %	24 %
	Horší	55 %	69 %	62 %	59 %

Pesimismus směrem k budoucnosti zasáhl také CZ, ale opět v nejmenší míře, SK vnímá budoucnost nejvíc černě

Nejvyšší míru pesimismu ze všech zkoumaných zemí vykazuje Slovensko, kde jsou očekávání do budoucna nejvíce negativní. Zároveň lze konstatovat, že určitá míra skepticismu a negativních očekávání je patrná ve všech sledovaných zemích. Tato zjištění doplňují také údaje o opatrnosti a důvěře k ostatním lidem. Nejvyšší míru mezilidské důvěry pozorujeme ve Švédsku, zatímco nejnižší hodnoty opět vykazuje Slovensko. Zarážející je především velmi vysoká míra nedůvěry vůči okolí, kterou deklaruje až 79 % slovenských respondentů.

		SK	CZ	DE	SWE
Mohl/a byste říci podle svých životních zkušeností, že většině lidí je možné důvěřovat, nebo že člověk musí být ve styku s ostatními velmi opatrný?	Většině lidí je možné důvěřovat	14%	27%	30%	39%
	Člověk musí být ve styku s ostatními velmi opatrný	79%	68%	62%	55%
	Nevím	7%	5%	9%	6%

Opatrnost vůči ostatním je dominantní ve všech zemích - nejvíce v SK, nejméně ve SWE

Jak lidé vnímají sociální oporu

Dalším důležitým zjištěním je vedle narůstající nedůvěry ve společnosti také individuální vnímání sociální opory. V našem výzkumu je tento aspekt zachycen prostřednictvím otázky, na kolik lidí v okolí se může člověk spolehnout nebo koho může požádat o pomoc v případě potřeby. Tato data do značné míry korespondují s dlouhodobým trendem v celé Evropské unii, kde se velikost domácností postupně zmenšuje. V České republice například jednočlenné domácnosti tvoří již 32 % všech domácností (za 20 let klesl průměrný počet osob v jedné domácnosti z 2,52 na 2,30. Současně narostl podíl

jednočlenných domácností z **23 % na bezmála 32 %**

<https://statistikaamy.csu.gov.cz/velikost-ceskych-domacnosti-se-zmensuje>.), což představuje významnou změnu ve společenské struktuře.

Z hlediska stability zemí a perspektivy jejich dalšího vývoje jsou tato čísla poměrně alarmující. Až **45 % Slováků** uvádí, že se v případě nouze mohou obrátit pouze na jednoho či dva lidi. Relativně vysoká čísla jsou patrná také v Německu. V České republice i ve Švédsku jde přibližně o třetinu populace. Na druhé straně však existuje i část obyvatelstva, která má poměrně rozsáhlou síť kontaktů a disponuje vyšší úrovní sociální opory.

Pro vlády i tvůrce veřejných politik je nicméně zásadní vědět, že významná část populace disponuje velmi omezeným sociálním zázemím. Tito lidé mohou být náchylnější k pocitům izolace, ohrožení a zranitelnosti, což má přímý dopad jak na jejich osobní odolnost, tak na celkovou společenskou stabilitu. V kontextu demografických změn, stárnutí populace a proměny rodinných struktur jde o faktor, který by měl být v rámci veřejné politiky systematicky sledován a řešen.

		CZ	SK	DE	SWE
Kolik lidí ve vašem okolí by vám v případě nouze pomohlo?	Nikdo	6 %	7 %	5 %	5 %
	1–2	33 %	45 %	40 %	34 %
	3–5	38 %	29 %	38 %	34 %
	6 a více	23 %	19 %	17 %	26 %

Kolik lidí nám pomůže, když bude třeba?

Ve výzkumu odolnosti [Solve](#) se ukázalo, že Švédsko vykazuje nejvyšší míru důvěry v instituce ze všech sledovaných zemí. Tento výsledek je v souladu i s mezinárodními údaji, například s daty OECD z roku 2024, podle nichž má ve Švédsku vysokou či střední důvěru v národní vládu přibližně **43 % populace**, což je výrazně nad průměrem OECD. V

porovnání s Českem, Německem či Slovenskem tak Švédsko dlouhodobě potvrzuje vyšší institucionální stabilitu i pevnější důvěru občanů ve fungování státu.

Míra důvěry ve výzkumu SOLVO vychází vyšší než v datech OECD, což je dáno kombinací metodologických rozdílů, ale především odlišným zaměřením obou šetření. OECD měří důvěru v úzce vymezené politické instituce, jako je národní vláda, parlament, státní správa či politické strany – tedy v instituce, které patří k nejméně důvěryhodným ve většině západních zemí. Naproti tomu výzkum SOLVO zachycuje širší institucionální důvěru, která zahrnuje také další složky státního i veřejného života, například policii, soudy, školy, armádu, samosprávy nebo dokonce důvěru v zaměstnavatele. Tyto instituce se dlouhodobě vyznačují vyšší reputací a stabilnějším vnímáním veřejnosti, což přirozeně zvyšuje celkovou hladinu důvěry zachycenou ve výzkumu SOLVO.

Průměrná důvěra v instituce je tedy nejvyšší ve Švédsku, nejnižší na Slovensku, Německo a Česko má stejný výsledek. Zajímavé je podívat se na detailnější data, která se soustředí na jednotlivé položky z výzkumu.

Průměrná důvěra v instituce ve 4 zemích

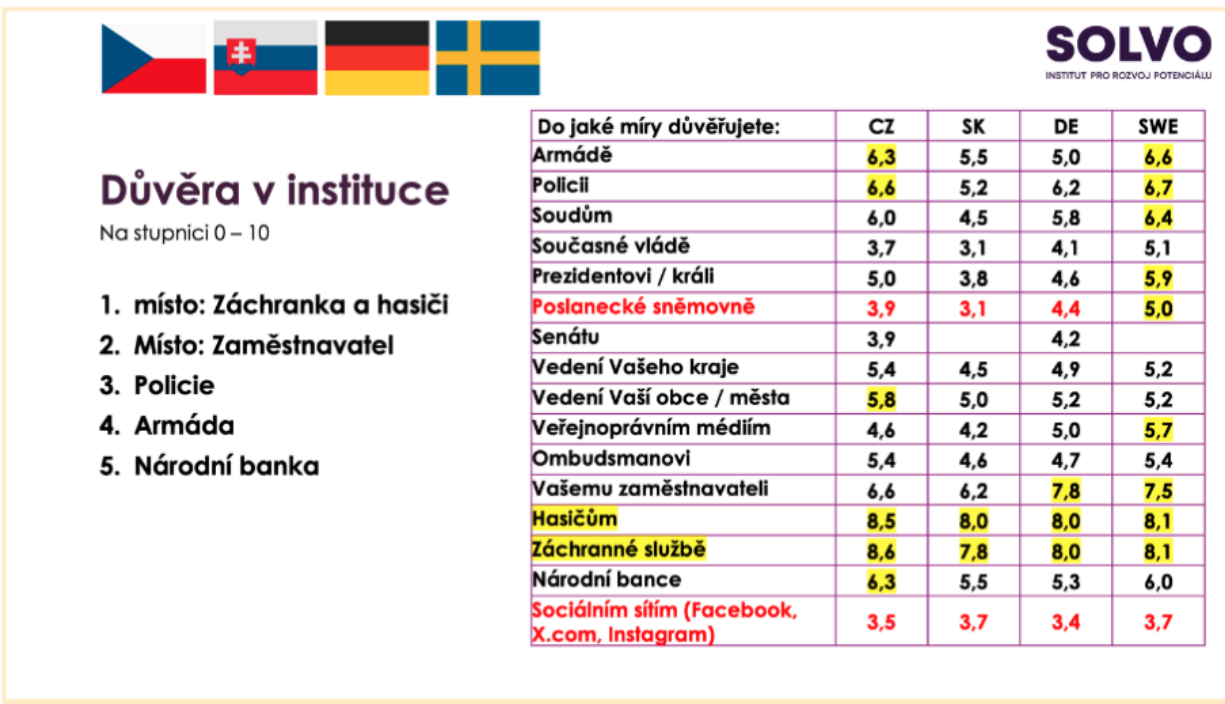
CZ	SK	DE	SWE
44 %	37 %	44 %	<u>51 %</u>

Průměrná důvěra v instituce ve 4 zemích

Ukazuje se, že ve všech zkoumaných zemích vykazují nejvyšší míru důvěry záchranné složky – zejména hasiči a lékaři. Vysoká důvěra je patrná také u armády a policie, a to zejména v České republice a ve Švédsku. Ve Švédsku jsou navíc relativně dobře hodnoceny i soudy a instituce monarchie. Naopak Slováci projevují vůči soudům

nejnižší míru důvěry ze všech sledovaných zemí. Velmi nízká důvěra se týká také vlád ve všech zemích a podobně výrazná nedůvěra panuje vůči veřejnoprávním médiím – s výjimkou Švédska, kde jsou tato média vnímána podstatně pozitivněji. Nejnegativnější hodnocení napříč zeměmi pak získaly poslanecké sněmovny a sociální sítě.

Důvěra v zachranný systém je vysoká, ale v podstatě se dá očekávat. Zejména to vychází z možné zkušenosti, ale také z faktu, že směrem k hasičům budu mít realistická očekávání. V případě vlád či politiků mají občané často přehnaná a nerealistická očekávání, která vedou k další frustraci a zklamání.

Hlavní zjištění

Instituce a důvěra ve stát představují zásadní komponenty celkové společenské odolnosti, přičemž mezi zeměmi existují výrazné rozdíly. Zatímco obecná spokojenost se životem je ve všech sledovaných státech relativně podobná, hodnotové postoje a vnímání fungování společnosti se významně liší. Ve všech zemích převládá silná orientace na hodnotu svobody, což podle již citovaných Carotherse a Hartnetta

(Misunderstanding Democratic Backsliding, 2024) představuje důležitou ochranu proti demokratickému úpadku, protože právě oslabení institucí chránících svobody bývá hlavním spouštěčem eroze demokracie.

Česká republika jako jediná vnímá současnost pozitivněji než minulost, zatímco Švédsko a zejména Slovensko vykazují výrazný pesimismus, částečně související s politickou polarizací, ekonomickými nejistotami či v případě Švédska i s rostoucími obavami spojenými s migrací a bezpečností. Nedůvěra se odráží i v mezilidských vztazích: až **45 % Slováků** má v případě nouze pouze jednoho nebo dva lidi, na které se mohou obrátit, což je z hlediska dlouhodobé stability společnosti alarmující. Průměrná důvěra v instituce je nejvyšší ve Švédsku a nejnižší na Slovensku. Naším cílem bylo zachytit širší institucionální kontext včetně policie, škol či záchranných složek, které veřejnost hodnotí podstatně lépe.

Ve všech zemích nejvyšší důvěru získávají hasiči, lékaři a další záchranné složky, zatímco nejhorší hodnocení mají vlády, parlamenty, sociální sítě a v některých zemích také veřejnoprávní média. Tato zjištění potvrzují, že odolnost společnosti není dána jen výkonností státu, ale i tím, jak občané vnímají hodnoty, institucionální stabilitu, mezilidské vztahy a vlastní životní podmínky – a že silná a důvěryhodná institucionální základna představuje klíčový prvek obrany vůči destabilizačním trendům.

Autoři: analytický tým Solvo s přispěním [Anna Shavit](#) a [Veronika Kostrouchova](#).

Reference:

Brabcová, Š., & Korychová, M. (2025, June 18). Velikost českých domácností se zmenšuje. Statistika & My. Český statistický úřad.

<https://statistikaamy.csu.gov.cz/velikost-ceskych-domacnosti-se-zmensuje>

Carothers, T., & Hartnett, B. (2024). Misunderstanding democratic backsliding. Journal of Democracy, 35(3), 24-37. <https://doi.org/10.1353/jod.2024.a930425>

The Fund for Peace. (n.d.). State Resilience Index (SRI): Measuring capacities and capabilities in 154 countries – About SRI. Retrieved November 20, 2025, from <https://fundforpeace.org/SRI/about.html>

OECD. (2024). Sweden: Country note – OECD Survey on Drivers of Trust in Public Institutions 2024. Organisation for Economic Co-operation and Development.

INSTITUT PRO ROZVOJ POTENCIÁLU

https://www.oecd.org/en/publications/oecd-survey-on-drivers-of-trust-in-public-institutions-2024-results-country-notes_a8004759-en/sweden_11ca1946-en.html

Holloway, K., Faures, D., & Leach, A. (2021, November). Public narratives and attitudes towards refugees and other migrants: Sweden country profile – Second edition [ODI Country Study]. Overseas Development Institute.

https://media.odi.org/documents/ODI-Public_narratives_Sweden_country_study-revMay23.pdf